

Համախմբված ֆինանսական
հաշվետվություններ և անկախ
աուդիտորի եզրակացություն

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ»
փակ բաժնետիրական ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2012թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2011թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
	Ծանոթ.		
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	25,195,719	22,423,189
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(11,024,844)	(8,069,688)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		14,170,875	14,353,501
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	2,453,940	2,156,398
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(856,978)	(708,869)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		1,596,962	1,447,529
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	1,135,847	897,057
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		-	126,406
Այլ եկամուտներ	9	882,253	1,028,306
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	10	(1,720,509)	(387,419)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(5,929,840)	(5,241,045)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(1,105,379)	(1,019,801)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(217,825)	(206,350)
Այլ ծախսեր	12	(3,335,777)	(3,142,807)
Շահույթ մինչև հարկում		5,476,607	7,855,377
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(1,362,299)	(1,716,584)
Տարվա շահույթ		4,114,308	6,138,793
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ		200,705	155,454
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		-	(149,105)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ		(790,381)	(1,270)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկերից հետո		(589,676)	5,079
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		3,524,632	6,143,872
Տարվա շահույթ			
Մայր կազմակերպության բաժնեմաս		4,032,485	6,067,529
Չվերահսկվող մասնակցություն		81,823	71,264
Տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Մայր կազմակերպության բաժնեմաս		3,442,809	6,072,608
Չվերահսկվող մասնակցություն		81,823	71,264

9-ից 63 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծանոթ.		
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	14	30,833,022	29,770,986
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	28,904,706	19,568,764
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	557,882	207,415
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	159,296,332	146,131,383
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	8,816,365	4,380,443
Հիմնական միջոցներ	19	15,203,528	14,918,747
Գուդվիլ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	855,169	1,049,538
Այլ ակտիվներ	21	2,944,716	2,204,562
ԸՆդամենը՝ ակտիվներ		247,411,720	218,231,838
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	22	10,531,374	9,791,564
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	93,788,667	87,211,429
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	91,648,683	73,077,704
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	16	25,129	160,316
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		179,267	907,791
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	13	743,347	66,087
Այլ պարտավորություններ	25	1,633,698	1,680,024
ԸՆդամենը՝ պարտավորություններ		198,550,165	172,894,915
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	26	30,000,000	30,000,000
Գլխավոր պահուստ		2,595,192	2,595,192
Այլ պահուստներ		4,391,568	4,998,799
Զբաղիված շահույթ		10,533,349	6,483,309
Մայր կազմակերպությանը պատկանող կապիտալ		47,520,109	44,077,300
Զվերահսկվող մասնակցություն		1,341,446	1,259,623
ԸՆդամենը՝ սեփական կապիտալ		48,861,555	45,336,923
ԸՆդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		247,411,720	218,231,838

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 63 էջերում, ստորագրվել են 2013թ. մարտի 22-ին Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

9-ից 63 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ստեփան Գլխյան
 Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Սեդրակ Ջավադյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Մայր կազմակերպությանը պատկանող կապիտալ							Չվերահսկվող մասնակցություն	Ընդամենը
	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար նատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստներ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը		
Հաշվեկշիռը 2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,000,000	4,567,170	1,595,192	284,768	4,732,842	16,824,720	38,004,692	1,188,359	39,193,051
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	20,000,000	(4,567,170)	-	-	-	(15,432,830)	-	-	-
Հատկացում պահուստին	-	-	1,000,000	-	-	(1,000,000)	-	-	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	20,000,000	(4,567,170)	1,000,000	-	-	(16,432,830)	-	-	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	6,067,529	6,067,529	71,264	6,138,793
Այլ համապարփակ եկամուտ									
Հիմնական միջոցների իրացումից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(23,890)	23,890	-	-	-
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	-	155,454	-	-	155,454	-	155,454
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	-	(149,105)	-	-	(149,105)	-	(149,105)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(1,270)	-	-	(1,270)	-	(1,270)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	5,079	(23,890)	6,091,419	6,072,608	71,264	6,143,872
Հաշվեկշիռը 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,000,000	-	2,595,192	289,847	4,708,952	6,483,309	44,077,300	1,259,623	45,336,923

Հազար ՀՀ դրամ	Մայր կազմակերպությանը պատկանող կապիտալ						Զվերահսկվող մասնակցություն	Ընդամենը
	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստներ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը		
Հաշվեկշիռը 2012թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,000,000	2,595,192	289,847	4,708,952	6,483,309	44,077,300	1,259,623	45,336,923
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	4,032,485	4,032,485	81,823	4,114,308
Այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	-	(17,555)	17,555	-	-	-
Հիմնական միջոցների իրացումից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(17,555)	17,555	-	-	-
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	200,705	-	-	200,705	-	200,705
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(40,141)	(750,240)	-	(790,381)	-	(790,381)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	160,564	(767,795)	4,050,040	3,442,809	81,823	3,524,632
Հաշվեկշիռը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,000,000	2,595,192	450,411	3,941,157	10,533,349	47,520,109	1,341,446	48,861,555

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	5,476,607	7,855,377
<i>ճշգրտումներ</i>		
Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս	1,720,509	387,419
Մաշվածության և ամորտիզացիոն նասհանումներ	1,323,204	1,226,151
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	11,192	22,522
Ստացվելիք տոկոսներ	(436,946)	(458,901)
Վճարվելիք տոկոսներ	280,846	605,121
Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխության դրական արդյունք	(464,777)	(244,646)
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	392,450	217,480
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	8,303,085	9,610,523
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	(10,166)	(5,602)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(2,165,861)	6,707,958
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	118,777	106,812
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(9,887,270)	(42,700,354)
Այլ ակտիվներ	(836,002)	190,486
Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում	(137,770)	(3,542,324)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(117,262)	50,773
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9,770,859	13,637,984
Այլ պարտավորություններ	110,742	716,218
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	5,149,132	(15,227,526)
Վճարված շահութահարկ	(2,203,944)	(1,088,704)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	2,945,188	(16,316,230)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի (առք)/վաճառք	(4,211,834)	1,567,738
Հիմնական միջոցների առք	(1,402,936)	(3,631,461)
Հիմնական միջոցների վաճառք	1,584	3,936
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(23,456)	(130,070)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(5,636,642)	(2,189,857)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
ՀՀ ԿԲ-ից վարկերի ներգրավում	711,926	1,602,499
Ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ներգրավում	2,755,850	18,666,889
Այլ երկարաժամկետ վարկեր	6,560,993	5,773,530
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	10,028,769	26,042,918
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	7,337,315	7,536,831

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2011թ-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Պրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	39,434,816	30,927,078
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	222,930	970,907
Պրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ժանոթ. 14)	46,995,061	39,434,816

Լրացուցիչ տեղեկատվություն

Ստացված տոկոսներ	24,758,773	21,964,288
Վճարված տոկոսներ	(10,743,998)	(7,464,567)

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵՂԻՏ ԱԳՐԻԿՈՆ ԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը («Բանկը») Խմբի Մայր կազմակերպությունն է: Խումբը բաղկացած է Բանկից և դրա դուստր կազմակերպություններից («Խումբ»):

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵՂԻՏ ԱԳՐԻԿՈՆ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն հիմնվել է 1995թ. ՀՀ-ում, որպես կոոպերատիվ բանկ կոլեկտիվ սեփականության հիմունքներով և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն սկսած 2006թ. սեպտեմբերից: Բանկը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն: Բանկը գրանցվել է 1998թ. փետրվարի 17-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N70 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, իսկ թվով 43 մասնաճյուղեր գտնվում են Երևանում և տարբեր շրջաններում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Բայրոնի 1 փող., Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն:

Բանկի դուստր կազմակերպություններն են՝ «ԱԿԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» ՓԲԸ և «ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ:

«ԱԿԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» Վարկային կազմակերպությունը հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն և հիմնվել է 2003թ. ՀՀ-ում: Կազմակերպությունը իրականացնում է ֆինանսական լիզինգի գծով գործառնություններ, ինչպես նաև մատուցում է ֆինանսական խորհրդատվություն և այլ ֆինանսական ծառայություններ: Կազմակերպությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն և գրանցվել է 2003թ. ապրիլի 23-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից N4 արտոնագրային համարով: Բանկի ներդրումը «ԱԿԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» Վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ում կազմում է 54%:

«ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ն հիմնվել է 2004թ. ՀՀ-ում: Կազմակերպությունը ծավալում է ապահովագրական գծով միջնորդական գործունեություն: Կազմակերպությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն և գրանցվել է 2004թ. հուլիսի 29-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից N 0004 արտոնագրային համարով:

Չնայած այն հանգամանքին, որ Բանկի ներդրումը «ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ում կազմում է 40%, համաձայն ՀՀՄՍ 27-ի այն համարվել է դուստր կազմակերպություն և համախմբվել այս ֆինանսական հաշվետվություններում:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ գույակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Համաշխարհային տնտեսության աճի նվազման կանխատեսումներով պայմանավորված դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Խճբի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Խճբի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Խճբի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խճբի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը: Խճբի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խճբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական

հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Խումբն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2012թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՄ») և ՀՀՄՄ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից: Ընթացիկ տարում ուժի մեջ մտած ստանդարտները և մեկնաբանությունները ազեցություն չեն ունեցել Խմբի ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3.5 Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խումբը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Խմբի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում: Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների փոփոխություններն ու մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև: Թողարկվել են նաև այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք ըստ կանխատեսման էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և գոյություն ունեցող ստանդարտների մեկնաբանություններ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել

ՀՀՄՄ 32 (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

ՀՀՄՄ 32-ի փոփոխությունները ներառում են կիրառման ուղեցույց ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար ՀՀՄՄ 32-ի չափանիշների կիրառման ընթացքում անհամապատասխանությունների վերաբերյալ հետևյալ երկու բնագավառներում.

- «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստը. փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Քանի որ գործնականում ՀՀՄՄ 32-ում առկա «միաժամանակյա մարման» մեկնաբանության գործնական կիրառման մեջ առկա էր բազմազանություն, ուստի ՀՀՄՄ-ն պարզաբանեց գուտ մարման սկզբունքը և ներառեց համախառն մարման համակարգի օրինակ՝ ՀՀՄՄ 32-ի գուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և ենթական են հետընթաց կիրառման:

ՖՀՄՄ 7 (փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՄ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների գուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ, բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ նմանատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ:

Փոփոխությունները կիրառելի են 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և ենթական են հետընթաց կիրառման:

ՖՀՄՄ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՄ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՄ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես: Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՄ 9) թողարկվում է փուլերով: Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները: Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են:

ՀՀՄՄ-ն թողարկել է ՖՀՄՄ 9-ի փոփոխություն, որով ՖՀՄՄ-ի կիրառման պարտադիր ժամկետը հետաձգվել է 2013թ-ի հունվարի 1-ից մինչև 2015թ.-ի հունվարի 1-ը: Սա նշանակում է, որ ՀՀՄՄ 39-ի փոխարինման ծրագրի բոլոր փուլերը այժմ կունենան միևնույն պարտադիր կիրառման ժամկետը: Փոփոխությունները նաև ազատում են համեմատական ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացման պահանջից ՖՀՄՄ 9-ի կիրառման համար: Այս ազատումը նախկինում հասանելի էր միայն այն ընկերություններին, որոնք նախընտրում են կիրառել ՖՀՄՄ 9-ը մինչև 2012թ.: Այժմ կպահանջվեն նաև հավելյալ անցումային բացահայտումներ՝ ստանդարտի առաջին անգամ կիրառման ընկալմանն օժանդակելու համար:

Ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 10 Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

ՖՀՄՄ 10-ը գալիս է փոխարինելու ՀՀՄՄ 27-ին «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» և ՄՍԿ 12-ին «Համախմբում. հատուկ նշանակության կազմակերպություններ»: Այն վերանայում է վերահսկողության սահմանումը և կից ուղեցույցով բացահայտում դուստր կազմակերպությունում մասնակցության որոշումը: Այնուամենայնիվ, համախմբման պահանջներն ու մեխանիզմները, չվերահսկող բաժնեմասի և վերահսկողության փոփոխությունների հաշվառումը մնում է նույնը: Ստանդարտը ուժի մեջ է մտնում 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 13 Իրական արժեքի չափումը

ՖՀՄՄ 13-ը չի ազդում նրա վրա, թե որ ակտիվները պետք է չափվեն իրական արժեքով, սակայն հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումը և տրամադրում է իրական արժեքի չափման վերաբերյալ ուղեցույց և ընդլայնված բացահայտումներ: Այն ուժի մեջ կմտնի 2013թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Այս ՖՀՄՄ-ն պետք է հետևողականորեն կիրառել և կարիք չկա ներկայացնել համեմատական տեղեկատվություն՝ տրամադրված նախքան այս ՖՀՄՄ-ի սկզբնական կիրառման

Ժամանակաշրջանների համար: Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս նոր ստանդարտի ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Այն ուժի մեջ կմտնի 2012թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Խմբի ղեկավարությունը ակնկալում է, որ սա կփոխի այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդի դրանց չափման և ճանաչման վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ 2009-2011թթ.

2009-2011թթ-ի բարեփոխումները ուժի մեջ կմտնեն 2013թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, թեև հնարավոր է նաև դրանց վաղ կիրառումը:

Ստորև ներկայացված է խնդիրներին ուղղված հակիրճ նկարագրությունը:

ՀՀՄՍ 16 Հիմնական միջոցներ

Փոփոխությունն ուղղված է սպասարկող սարքավորումների դասակարգմանը: Այն պարզաբանում է, որ խոշոր պահեստամասերը, ռեզերվային սարքավորումները և սպասարկող սարքավորումները պետք է դասակարգվեն, որպես հիմնական միջոց, երբ դրանք համապատասխանում են են հիմնական միջոց սահմանմանը ՀՀՄՍ 16-ի համաձայն, իսկ հակառակ դեպքում ճանաչվում են որպես պաշար:

ՀՀՄՍ 32 Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում

Փոփոխությունը հստակեցնում է, որ սեփականատերերին կատարված բաշխումներին և կապիտալի գործարքի ծախսումներին վերաբերվող շահութահարկը պետք է հաշվառվի համաձայն ՀՀՄՍ 12-ի «Շահութահարկ»:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Ֆինասական հաշվետվությունների համախմբում

Դուստր կազմակերպությունները, որոնց նկատմամբ Խումբը կարող է տնօրինել ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի կեսից ավելին կամ այլ կերպ վերահսկում է այդ ընկերության գործունեությունը, համախմբվում են: Դուստր կազմակերպությունների հաշվետվությունները համախմբվում են, երբ վերահսկումը փոխանցվում է Խմբին և բացառվում են համախմբումից, երբ դադարում է վերահսկելու հնարավորությունը:

Բոլոր ներխմբային գործառնությունները, հաշվարկների մնացորդները կամ չիրացված հասույթը բացառվում են: Բացառվում է նաև չիրացված վնասը, մինչև ձեռք չի բերվում համոզվածություն փոխանցված ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը փոփոխվել է Խմբի կողմից ընդունված քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով: Բոլոր դուստր կազմակերպությունների հաշվետու ամսաթիվը դեկտեմբերի 31-ն է:

Ձեռք բերման ժամանակ, Գուստր կազմակերպության ակտիվները, պարտավորություններն ու պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ իրական արժեքով: Ձեռք բերման արժեքի և ձեռք բերված զուտ ակտիվների դրական տարբերությունը հաշվառվում է որպես գույվիլ: Եթե ձեռք բերման արժեքը փոքր է ձեռք բերված դուստր կազմակերպության զուտ ակտիվների իրական արժեքից, ապա տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունում ձեռք բերման ժամանակաշրջանում: Չվերահսկվող մասնակցությունը հաշվառվում է ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի համապատասխան չափով: Հետագայում, չվերահսկվող մասնակցությանը գերազանցող ցանկացած վնաս վերագրվում է Մայր Կազմակերպության բաժնեմասին: Մայր Ընկերության բաժնետերերին հասանելիք բաժնետիրական կապիտալը և չվերահսկվող մասնակցության հասանելիք զուտ եկամուտը արտացոլվում են առանձին տողերով հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունում:

4.2 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.3 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Խմբի կողմից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	403.58	385.77
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	532.24	498.72

4.4 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբն օգտագործում է այլ բանկերում բացված ավանդային հաշիվներ և փոխառություններ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Խմբի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Խմբի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Խմբի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Խումբը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները

դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Խումբը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Խմբի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Խումբը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Խումբը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Խումբն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի

քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Խումբը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Խումբը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի համբին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են համբի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս

ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքից մասնաբաժնի ավելանում կամ նվազում է արժեքից մասնաբաժնից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքից մասնաբաժնի ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Խումբը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեքից մասնաբաժնի կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեքից մասնաբաժնի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքից մասնաբաժնի, կապիտալից վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքից մասնաբաժնի կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքից մասնաբաժնի կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Խումբը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Խմբի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Խմբի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրս գրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Չուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն – Խումբը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Խումբը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Գործառնական վարձակալություն – Խումբը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր, շինություններ	20	5
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Հաշվողական և համակարգչային տեղնիկա	3	33
Տպիչներ, անխափան ստուգման սարքավորումներ	5	20
Կապի և հեռահաղորդակցման միջոցներ	5	20
Ավտոմատ գանձման մեքենաներ (ԱԳՄ)	10	10
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Գուղվիլ և ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից, գուղվիլից և այլն:

Ձեռք բերված որոշելի ակտիվների, պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների զուտ իրական արժեքում Խմբի բաժնեմասը գերազանցող ձեռք բերման արժեքի մեծությունը ճանաչվում է որպես գուղվիլ: Եթե այն բացասական է (բացասական գուղվիլ), այն անմիջապես ճանաչվում է տարվա արդյունքներում:

Փոխանակման օրվա դրությամբ ձեռք բերված զուտ ակտիվներում բաժնեմասի մնացորդային արժեքի նկատմամբ հավելյալ ներդրման արժեքի մեծությունը ճանաչվում է որպես չվերահսկվող բաժնեմասի ձեռք բերումից առաջացած գույքիլի:

Գույքիլը չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կուտակված կորուստները:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են եկամուտներին գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.16 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապահովման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Կենսաթոշակներ

Խմբում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.18 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապահի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.20 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.21 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Խմբի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների համախմբումը Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ մասնակցությունը դուստրի կապիտալում ցածր է կամ համասար 50%

Չնայած այն հանգամանքին, որ Բանկի ներդրումը «ԱԿԲԱ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ում կազմում է 40%, համաձայն ՀՀՄՍ 27-ի, այն հանդիսանում է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում դուստր կազմակերպություն, քանի որ Բանկը վերահսկում է դրա գործունեությունը:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական պարտատոմսերը, մուրհակներ և ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Խումբն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Խումբը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Խումբը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է սպազա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Խումբը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 27 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Խումբը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Խումբը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Խումբը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	23,704,005	21,532,409
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	353,398	226,517
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	594,815	379,181
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	28,676	135,814
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	438,832	128,473
Այլ տոկոսային եկամուտներ	75,993	20,795
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	25,195,719	22,423,189

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Հաճախորդների հաշիվներ	4,511,110	3,164,894
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	6,402,877	4,815,550
Ռեպո գործառնություններ	7,769	6,640
Այլ տոկոսային ծախսեր	103,088	82,604
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	11,024,844	8,069,688

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Դրամարկղային գործառնություններ	126,262	132,246
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	579,809	574,262
Բանկային հաշիվների սպասարկման վճարներ	422,424	369,919
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,270,285	1,055,535
Ֆինանսական լիզինգի գծով վճարներ	33,146	20,701
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	22,014	3,735
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	2,453,940	2,156,398

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	119,289	44,138
Դրամարկղային գործառնություններ	24,057	13,215
Վճարային քարտերով գործառնություններ	689,048	612,287
Բանկային հաշիվների սպասարկում	23,479	28,420
Այլ ծախսեր	1,105	10,809
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	856,978	708,869

8 Զուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	1,095,720	1,003,025
Ածանցյալ գործիքներից զուտ վնաս	(424,650)	(350,614)
Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխության իրական արդյունք	464,777	244,646
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,135,847	897,057

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	666,965	829,337
Երաշխիքներից և ակրեդիտիվներից	76,386	96,593
Շահաբաժիններից եկամուտ	1,866	1,481
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից եկամուտ	-	555
Ֆինանսական վարձակալության առարկայի իրացումից եկամուտ	14,663	16,833
Այլ եկամուտ	122,373	83,507
Ընդամենը այլ եկամուտներ	882,253	1,028,306

10 Ակտիվների հնարավոր կորուստների արժեզրկման ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 17)	1,566,865	379,079
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 21)	153,644	8,340
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս	1,720,509	387,419

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	5,498,785	4,851,802
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	431,055	389,243
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	5,929,840	5,241,045

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	392,450	217,480
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվների իրական արժեքի ճշգրտումից վնաս	121,019	-
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	376,316	300,758
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	538,188	816,721
Գործուղման ծախսեր	149,790	164,502
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	302,071	300,340
Վարձակալության գծով ծախսեր	101,430	69,651
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	417,899	428,261
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	29,673	43,099
Անվտանգության գծով ծախսեր	229,329	201,787
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	11,192	22,522
Գրասենյակային ծախսեր	165,031	211,805
Վճարված տուգանքներ	20,760	5,175
Ինկասացիայի գծով ծախսեր	97,185	83,895
Ապահովագրության գծով ծախսեր	99,050	72,137
Ֆինանսական հաշտարարին վճարներ	28,054	22,260
Քարտերի սպասարկման գծով	78,411	61,331
Ակտիվների արժեզրկում	48,083	6,703
Այլ ծախսեր	129,846	114,380
Ընդամենը այլ ծախսեր	3,335,777	3,142,807

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Ընթացիկ հարկ	1,472,795	1,720,778
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	2,625	-
Հետաձգված հարկ	(113,121)	(4,194)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,362,299	1,716,584

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2011թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2011	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	5,476,607		7,855,377	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	1,095,321	20	1,571,076	20
Զհարկվող եկամուտներ	(92,955)	(2)	(25,756)	-
Զնվազեցվող ծախսեր	281,443	5	127,768	2
Բացասական փոխարժեքային տարբերություն	78,490	2	43,496	-
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	-	-	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,362,299	25	1,716,584	22

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական միջոցներ	11,098	(11,098)	-	-
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	72,819	7,392	-	80,211
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	164,406	-	164,406
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	83,917	160,700	-	244,617
Պայմանական պարտավորություններ	(31,907)	978	-	(30,929)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և այլ ակտիվներ	(42,239)	(27,392)	-	(69,631)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(4,669)	4,669	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(71,189)	-	(40,141)	(111,330)
Հիմնական միջոցներ	-	6,788	(750,240)*	(743,452)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ	-	(32,622)	-	(32,622)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(150,004)	(47,579)	(790,381)	(987,964)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(66,087)	113,121	(790,381)	(743,347)

Հազար ՀՀ դրամ	2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական միջոցներ	15,408	(4,310)	-	11,098
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	52,134	20,685	-	72,819
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	14,499	(14,499)	-	-
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	111	(111)	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	82,152	1,765	-	83,917
Պայմանական պարտավորություններ	(21,408)	(10,499)	-	(31,907)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և այլ ակտիվներ	(59,836)	17,597	-	(42,239)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	(4,669)	-	(4,669)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(69,919)	-	(1,270)	(71,189)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(151,163)	2,429	(1,270)	(150,004)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(69,011)	4,194	(1,270)	(66,087)

*2012թ-ին հարկային օրենսդրությունում տեղի ունեցած փոփոխությունների արդյունքում Բանկի կողմից հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստի գծով ձևավորվել է հետաձգված հարկային պարտավորություն:

14 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	7,626,532	8,555,734
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	12,166	11,393
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	22,657,677	20,677,378
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	30,296,375	29,244,505
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	536,647	526,481
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	30,833,022	29,770,986
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	30,296,375	29,244,505
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 15)	16,698,686	10,190,311
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	46,995,061	39,434,816

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են մաս ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Խմբի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12%-ի չափով: Այդ միջոցները 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 19,063,510 հազար դրամ (2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 16,718,769 հազար դրամ): Այդ միջոցների

ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Խումբը տոկոսներ չի ստանում:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2012թ. ընթացքում իրականացվել է հետևյալ անկանխիկ գործառնությունը.

- վարկային պարտավորությունների մարում հիմնական միջոցների տրամադրման միջոցով 156,194 հազար դրամ գումարով (2011թ.՝ 93,086 հազար դրամ):

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Թոթակցային հաշիվներ	16,698,686	10,190,311
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	16,698,686	10,190,311
Վարկեր և ավանդներ	11,548,829	9,161,103
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	434,425	-
Այլ հաշիվներ	222,766	217,350
	12,206,020	9,378,453
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	28,904,706	19,568,764

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 13,321,249 հազար դրամ գումարով (80%) հաշիվները կենտրոնացված են 4 բանկերում (2011թ.՝ 7,716,964 հազար դրամ (76%) 3 բանկերում):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկեր և ավանդներ տողում ներառված են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարները 142,103 հազար դրամ գումարով VISA վճարահաշվարկային համակարգով և 96,799 հազար դրամ MasterCard վճարահաշվարկային համակարգով գործառնություններ իրականացնելու նպատակով (2011թ. 135,729 հազար դրամ գումարով VISA վճարահաշվարկային համակարգով և 92,527 հազար դրամ MasterCard վճարահաշվարկային համակարգով):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանս. և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	444,124	434,425	-	-

16 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Պայմանա- կան գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանա- կան գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Սվոփեր-արժույթային	7,906,403	557,882	-	7,556,872	206,963	-
Ֆորվարդ-արժույթային	-	-	-	1,616,762	-	115,475
Սվոփեր-տոկոսադրույքի	19,977,210	-	25,129	28,739,865	452	44,841
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	27,883,613	557,882	25,129	37,913,499	207,415	160,316

2011-ին Բանկը կնքել է ՀՀ ԿԲ-ի հետ գյուղացիական տնտեսություններին վարկերի տրամադրման համար արտարժույթի սվոփի պայմանագիր, համաձայն որի վաճառում է 19,589,061 ԱՄՆ դոլար, գնում 7,319,951 հազար ՀՀ դրամ և պարտավորվում է հետագայում գնել 19,589,061 ԱՄՆ դոլար, վաճառել 7,319,951 հազար ՀՀ դրամ, ստանալով տոկոսագումար տարեկան 5.25% դրույքաչափով և վճարելով տոկոսագումար տարեկան 8.25% դրույքաչափով:

2011-ին Բանկը IFC-ի հետ կնքել է տոկոսադրույքի սվոփի պայմանագիր, որի մնացորդը 2012թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում էր 49,500,000 ԱՄՆ դոլար՝ վճարելով ֆիքսված տոկոսադրույք, ստանալով լողացող տոկոսադրույք:

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր	153,949,336	141,874,792
Ֆինանսական վարձակալություն	7,453,167	5,844,390
Ակրեդիտիվ	133,416	208,035
Ֆակտորինգ	402,233	41,112
	161,938,152	147,968,329
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(2,641,820)	(1,836,946)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	159,296,332	146,131,383

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսները կազմում են 2,560,284 հազար դրամ (2011թ.՝ 2,115,687 հազար դրամ):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են ՀՀ դրամով վարկերի համար 18% (2011թ.՝ 21.55%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթով վարկերի համար 13.27% (2011թ.՝ 14.31%):

2012թ. և 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի վարկային պորտֆելի էական կենտրոնացում՝ ըստ վարկառուների թվաքանակի:

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ սնունդային ճյուղերի ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արդյունաբերություն	32,905,645	29,167,489
Գյուղատնտեսություն	41,010,716	35,558,771
Շինարարություն	6,229,584	5,185,439
Առևտուր	28,770,249	27,363,378
Տրանսպորտ	4,856,668	5,237,547
Ծառայություններ	6,426,400	7,529,597
Հիփոթեքային	5,102,914	5,821,682
Սպառողական	36,273,031	32,072,989
Այլ	362,945	31,437
	161,938,152	147,968,329
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(2,641,820)	(1,836,946)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	159,296,332	146,131,383

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2012									
	Արդյունա-բերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Տրանսպորտ	Ծառայություններ	Հիփոթեքային	Սպառողական	Այլ	Ընդամենը
2012թ. Հունվարի 1 դրությամբ	295,845	390,896	51,855	437,375	158,949	82,294	89,827	329,591	314	1,836,946
Տարվա ծախս	787,278	39,206	202,206	339,670	12,822	2,229	58,431	121,708	3,315	1,566,865
Դուրսգրում	(776,325)	(248,744)	(2,333)	(68,783)	(250,456)	(25,693)	(89,225)	(264,120)	-	(1,725,679)
Վերադարձ	49,473	337,585	520	160,589	175,889	5,434	22,457	211,741	-	963,688
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	356,271	518,943	252,248	868,851	97,204	64,264	81,490	398,920	3,629	2,641,820
Անհատական արժեզրկում	28,345	13,037	196,953	591,437	31,012	-	10,991	-	-	871,775
Խմբային արժեզրկում	327,926	505,906	55,295	277,414	66,192	64,264	70,499	398,920	3,629	1,770,045
	356,271	518,943	252,248	868,851	97,204	64,264	81,490	398,920	3,629	2,641,820
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով գտելը)	226,775	56,548	700,081	3,416,052	161,392	-	67,259	-	-	4,628,107

Հազար ՀՀ դրամ	2011									
	Արդյունա- բերություն	Գյուղատնտես- ություն	Շինարար- ություն	Առևտուր	Տրանսպորտ ճանապարհ- ություններ	Հիփոթե- քային	Սպառող- ական	Այլ	Ընդամենը	
2011թ. Հունվարի 1 դրությամբ	129,299	316,663	23,536	388,976	188,196	125,647	78,967	277,143	2,756	1,531,183
Տարվա ծախս (հակադարձում)	94,677	193,121	86,901	(86,625)	(62,261)	(20,254)	84,187	98,777	(9,444)	379,079
Դուրսգրում	(9,579)	(481,929)	(62,822)	(89,181)	(108,981)	(105,989)	(92,520)	(181,055)	(6,374)	(1,138,430)
Վերադարձ	81,448	363,041	4,240	224,205	141,995	82,890	19,193	134,726	13,376	1,065,114
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>295,845</u>	<u>390,896</u>	<u>51,855</u>	<u>437,375</u>	<u>158,949</u>	<u>82,294</u>	<u>89,827</u>	<u>329,591</u>	<u>314</u>	<u>1,836,946</u>
Անհատական արժեզրկում	6,332	-	-	137,934	103,796	-	-	-	-	248,062
Խմբային արժեզրկում	289,513	390,896	51,855	299,441	55,153	82,294	89,827	329,591	314	1,588,884
	<u>295,845</u>	<u>390,896</u>	<u>51,855</u>	<u>437,375</u>	<u>158,949</u>	<u>82,294</u>	<u>89,827</u>	<u>329,591</u>	<u>314</u>	<u>1,836,946</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես զննհատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	<u>12,256</u>	-	-	<u>652,115</u>	<u>324,500</u>	-	-	-	-	<u>988,871</u>

Տրամադրված վարկերի և փոխառվածությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի
 հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պետության մասնակցությամբ	10,885	8,861
Մասնավոր ձեռնարկություններ	69,100,161	62,802,738
Ֆիզիկական անձիք	79,463,677	70,503,997
Անհատ ձեռնարկատերեր	10,758,432	12,445,177
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	44,713	91,869
Հաշվեզրկված տոկոսներ	2,560,284	2,115,687
	<u>161,938,152</u>	<u>147,968,329</u>
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառվածությունների գծով	(2,641,820)	(1,836,946)
Ընդամենը վարկեր և փոխառվածություններ	<u>159,296,332</u>	<u>146,131,383</u>

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Գյուղատնտեսական	38,534,647	32,609,326
Հիփոթեքային	5,493,139	5,821,682
Սպառողական	35,426,519	32,072,989
Այլ	9,372	-
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր	<u>79,463,677</u>	<u>70,503,997</u>

Ֆինանսական վարձակալության գծով տեղեկատվությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	3,525,955	2,847,791
1-5 տարի	5,271,353	3,076,776
5 տարուց ավել	306,722	1,226,614
	9,104,030	7,151,181
Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ապագա ֆինանսական եկամուտ	(1,650,863)	(1,306,791)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	7,453,167	5,844,390
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական վարձակալության գծով	(152,277)	(169,558)
Ֆինանսական վարձակալության գծով զուտ ներդրումներ	7,300,890	5,674,832

Ֆինանսական վարձակալության գծով արժեզրկումից պահուստները ներառված են վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստում:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ենթադրվող տոկոսադրույքը կազմում է 12.7% (2011թ.՝ 12.4%):

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը տես ծանոթագրություն 30-ում:

Ինչպես նշված է 29 ծանոթագրությունում, 2012թ. և 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժուքային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում:

18 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Զգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	63,818	63,818
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8,339,891	4,058,491
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված մուրհակներ	11,033	296
Այլ երկրների կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	401,623	257,838
Ընդամենը ներդրումներ	8,816,365	4,380,443

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չզնանշված վաճառքի համար մատչելի ՀՀ կազմակերպությունների բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, հանած արժեզրկումից կորուստները, քանի որ

իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Խումբը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8.71-13.83%	2013-2016	9.00-11.50%	2012
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված մուրհակներ	8.0%	2013	7.25%	2012

19 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Սարքա- վորումներ	Փոխադրա միջոցներ	Կապիտալ ներդրում- ներ վարձակա լված- հիմնական միջոցների վրա	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
ՍԱԶՔԱՆԱԿԱՆ/ՎԵՐԱԳՆԱԳՆԱՏՎԱԾ ԱՐԺԵՔ						
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	9,936,316	2,412,751	302,928	-	811,319	13,463,314
Ավելացում	2,794,194	347,416	43,832	3,392	442,627	3,631,461
Օտարում	(1,024)	(18,169)	(2,049)	-	(28,179)	(49,421)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,729,486	2,741,998	344,711	3,392	1,225,767	17,045,354
Ավելացում	457,403	616,363	16,623	-	312,547	1,402,936
Օտարում	-	(6,575)	(2,400)	-	(18,373)	(27,348)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,186,889	3,351,786	358,934	3,392	1,519,941	18,420,942
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ						
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	386,378	525,134	64,340	-	153,917	1,129,769
Հատկացումներ	426,657	339,793	67,227	58	186,066	1,019,801
Օտարում	(73)	(14,245)	(524)	-	(8,121)	(22,963)
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	812,962	850,682	131,043	58	331,862	2,126,607
Հատկացումներ	516,276	308,159	68,787	356	211,801	1,105,379
Օտարում	-	(3,817)	(1,125)	-	(9,630)	(14,572)
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,329,238	1,155,024	198,705	414	534,033	3,217,414
ՄՆԱՅՈՐԳԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ						
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,857,651	2,196,762	160,229	2,978	985,908	15,203,528
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,916,524	1,891,316	213,668	3,334	893,905	14,918,747
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,549,938	1,887,617	238,588	-	657,402	12,333,545

Ակտիվների վերագնահատում

Հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվել է 2009թ. հունիսի 18-ին «Արթին Էնթրփրայզ» ՍՊԸ անկախ գնահատողների կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատում 4,163,764 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով հիմնական միջոցների գնահատման համար

Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր 9,854,467 հազար դրամ (2011թ.՝ 9,889,478 հազար դրամ):

Անավարտ շինարարություն

2006թ-ից 2009թ-ի ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հող 1,074,241 հազար դրամ գումարով Բանկի գլխամասի և մասնաճյուղերի համար նոր շենքերի կառուցման նպատակով:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շինարարություն և ներդրման փուլում գտնվող ակտիվներում ներառված են 1,861,460 հազար դրամի (2011թ.՝ 1,453,437 հազար դրամ) հիմնական միջոցները, որոնք չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են ըստ դասերի:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 384,452 հազար դրամ (2011թ.՝ 368,547 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (31 դեկտեմբեր 2011թ. դրությամբ՝ ոչինչ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի պայմանագրային պարտավորություններ 129,615 հազար դրամի շինարարության գծով (31 դեկտեմբեր 2011թ. դրությամբ՝ 32,603 հազար դրամ գումարի չափով շինարարության և 18,200 հազար դրամ գումարի չափով՝ անշարժ գույքի ձեռք բերման գծով):

20 Գուղվիլ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Արտոնագրեր	Գուղվիլ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	225,558	951,120	18,132	35,619	1,230,429
Ավելացում	83,455	45,467	-	1,148	130,070
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	309,013	996,587	18,132	36,767	1,360,499
Ավելացում	2,655	3,331	-	17,470	23,456
Եզրտումներ	73,355	(73,355)	-	-	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	385,023	926,563	18,132	54,237	1,383,955
ԱՄՈՐՏԻԶԱՑԻԱ					
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	31,813	41,566	-	31,232	104,611
Մասհանումներ	14,898	187,393	-	4,059	206,350
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	46,711	228,959	-	35,291	310,961
Մասհանումներ	34,701	180,199	-	2,925	217,825
Եզրտումներ	8,695	(8,695)	-	-	-
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,107	400,463	-	38,216	528,786
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ					
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	294,916	526,100	18,132	16,021	855,169
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	262,302	767,628	18,132	1,476	1,049,538
2010թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	193,745	909,554	18,132	4,387	1,125,818

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտոնագրերում ներկայացված է AMEX վճարային քարտերի թողարկման և սպասարկման համար ձեռք բերված արտոնագիրը 491,762 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 662,364 հազար դրամ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի պայմանագրային պարտավորություններ (2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ոչինչ):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ (31 դեկտեմբեր 2011թ. դրությամբ՝ ոչինչ):

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխավճարներ ֆինանսական վարձակալության նպատակով ձեռք բերվելիք ակտիվների գծով	1,104,243	464,736
Վճարային քարտերով գործարքներից ստացվելիք գումարներ	610,375	285,021
Ստացվելիք այլ գումարներ	24,579	67,146
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	1,739,197	816,903
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	187,665	574,339
Գալիք ժամանակաշրջանի ծախսեր	31,459	62,573
Չամորտիզացված ապահովագրավճարներ	45,249	46,052
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	5,723	4,367
	2,009,293	1,504,234
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(30,759)	(16,924)
	1,978,534	1,487,310
Գրավի տնօրինման արդյունքում սեփականացված ակտիվներ	542,784	373,740
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	8,148	29,088
Նյութեր	287,168	266,679
Այլ ակտիվներ	128,082	47,745
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,944,716	2,204,562

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	19,554
Տարվա ծախս	8,340
Դուրսգրում	(13,740)
Վերադարձ	2,770
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,924
Տարվա ծախս	153,644
Դուրսգրում	(145,407)
Վերադարձ	5,598
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,759

22 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	10,526,984	9,791,564
Այլ պարտավորություններ	4,390	-
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	10,531,374	9,791,564

ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերը ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» շրջանակներում ստացված վարկեր, Համաշխարհային Բանկի «Փոքր և Միջին ձեռներեցության հասանելիության վարկային ծրագրի» շրջանակներում ստացված վարկեր:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Խումբը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2011՝ ոչինչ):

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 8.35% (2011թ.՝ 8.2 %):

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	4,402	4,672
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	184,881	322,381
Վարկեր և ավանդներ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	93,599,384	86,884,376
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	93,788,667	87,211,429

Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ներառում են Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկից, Կրեդիտ Ագրիկոլ Սի Այ Բի բանկից, Կա Էֆ Դաբլյու (KFW-ի), Առևտրի և Չարգացման Սևծովյան Բանկից, Վի Դի Քեյ Սփաարբանկից, Ասիական Չարգացման Բանկից, Սիթի Բանկից, Գլոբալ Մայքրոֆայնենս Ֆսիլիթիից, Կրեդիտ Սյուիս Մայքրոֆայնենս հիմնադրամից, Բեսփոնսաբիլիթի ՄԻԿԱՎ-ից և Քեյ Սի Դի Մայքրոֆայնենսից ստացված վարկերը:

Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերն ունեն փոփոխական և հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 9.9% (2011թ.՝ 8.59 %), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 4.9% (2011թ.՝ 5.08 %):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Խումբը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2011՝ ոչինչ):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ Կառավարություն		
Վարկեր	22,250,133	15,665,307
	22,250,133	15,665,307
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	7,427,939	8,888,624
Ժամկետային ավանդներ	6,008,978	4,392,380
	13,436,917	13,281,004
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	11,625,074	9,994,384
Ժամկետային ավանդներ	44,336,559	34,137,009
	55,961,633	44,131,393
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	91,648,683	73,077,704

Հաճախորդների բոլոր ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների և երաշխիքների գծով՝ 1,430,785 հազար դրամ գումարով (2011թ.՝ 1,978,604 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ամենամեծ տաս հաճախորդների և նրանց հետ կապակցված անձանց ավանդների ընդհանուր գումարը կազմում է 9,664,015 հազար դրամ (2011թ. ամենամեծ տաս հաճախորդների՝ 8,786,508 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 13.8% (2011թ.՝ 15.3%): Ընդ որում հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը չի ներառում ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները:

ՀՀ կառավարության նկատմամբ պարտավորությունները ներկայացնում են վարկեր ստացված Համաշխարհային Բանկի «Գյուղատնտեսական Բարեփոխումների Աջակցության Ծրագրից», Գյուղատնտեսության Չարգացման Միջազգային Հիմնադրամի «Հյուսիս-Արևելյան Գյուղատնտեսական ծառայություններ» և «Գյուղատնտեսական ծառայություններ» ծրագրից, KFW-ի Փոքր և միջին բիզնեսի զարգացման վարկային ծրագրից և Հայաստանի Վերականգնվող Էներգետիկայի և Էներգախնայողության Հիմնադրամի «Քաղաքային ջեռուցման» ծրագրից, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության Տնտեսության կայունության վարկավորման ծրագրից:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքները կազմում են 9.6% (2011թ.՝ 9.13 %), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 6.00 % (2011թ.՝ 6.00 %):

25 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	750,228	879,733
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	750,228	879,733
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	421,399	403,850
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	1,459	17,974
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	302,534	255,349
Այլ կրեդիտորական պարտավորություններ	158,078	123,118
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,633,698	1,680,024

26 Սեփական կապիտալ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 30,000,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 2,500 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 12,000 հազար դրամ անվանական արժեքով:

2011թ. Բանկը ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 20,000,000 հազար դրամ գումարով էմիսիոն եկամտի և չբաշխված շահույթի հաշվին՝ բաժնետոմսերի անվանական արժեքը 4,000 հազար դրամից մեծացնելով մինչև 12,000 հազար դրամ:

2012թ. և 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Կրեդիտ Ագրիկոլ ԷՍ.ԷՅ.	4,668,000	15.56
Արմավիրի ԳՓՄՄ	4,224,000	14.08
Սակամ Ինտերնեյշնլ	3,732,000	12.44
Արարատի ԳՓՄՄ	3,684,000	12.28
Շիրակի ԳՓՄՄ	1,980,000	6.60
Արագածոտնի ԳՓՄՄ	2,220,000	7.40
Լոռու ԳՓՄՄ	1,992,000	6.64
Կոտայքի ԳՓՄՄ	1,680,000	5.60
Տավուշի ԳՓՄՄ	1,440,000	4.80
Սյունիքի ԳՓՄՄ	1,284,000	4.28
Գեղարքունիքի ԳՓՄՄ	1,584,000	5.28
Վայոց ձորի ԳՓՄՄ	1,212,000	4.04
Ստեփան Գիշյան	300,000	1.00
	30,000,000	100

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

18 դեկտեմբերի 2006թ. Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված կանոնադրության համաձայն, շահաբաժիններ չեն վճարվելու Բանկի կողմից կոռպորատիվ ընկերությունից փակ

բաժնետիրական ընկերություն վերակազմակերպվելուց (սեպտեմբեր 2006) հետո 7 տարվա ընթացքում:

Բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

27 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Խմբին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Խմբի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Խումբը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Զօգտագործված վարկային գծեր	9,810,468	9,305,977
Ակրեդիտիվներ	413,314	893,627
Տրամադրված երաշխիքներ	2,754,220	3,360,299
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	12,978,002	13,559,903

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – խումբը որպես վարձակալող

Խումբն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	33,272	41,497
1-5 տարի	77,034	103,620
5 տարուց ավելի	68,989	40,000
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	179,295	185,117

Կապիտալ բնույթի պարտավորություններ

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 19 ծանոթագրությունում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Խումբը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2012-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի սեփականության իրավունքով պատկանող շենքերը և այլ հիմնական միջոցները ապահովագրված են: Խումբը ունի ապահովագրություն նաև բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Խումբը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 4,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 2,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սննկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

28 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՄ 24 «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Խումբը չունի վերջնական վերահսկող անձ կամ ընկերություն:

Խումբն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2012		2011	
	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	69,581	185,231	39,861	189,506
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	37,817	857,394	166,854	132,847
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(68,956)	(257,622)	(137,134)	(137,122)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	38,442	785,003	69,581	185,231
Արժեզրկումից պահուստ	(391)	(7,873)	(696)	(1,852)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	38,051	777,130	68,885	183,379
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	5,366	9,485	6,380	8,157
Վարկային կորուստների ծախս/(հակադարձում)	(305)	6,021	297	(43)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	3,717	1,191,120	2,332	1,029,857
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	57,815	3,470,261	62,369	2,293,749
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(51,343)	(2,519,588)	(60,984)	(2,132,486)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	10,189	2,141,793	3,717	1,191,120
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	315	125,994	132	83,928
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,694,495	-	5,981,080	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	1,592,577	-	78,719,573	-
Տարվա ընթացքում մարված	(171,293)	-	(81,006,158)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,115,779	-	3,694,495	-
Տոկոսային եկամուտ	3,551	-	3,617	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	16,202,340	-	15,383,263	-
Տարվա ընթացքում ստացված	-	-	3,206,280	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(7,323,580)	-	(2,387,203)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,878,760	-	16,202,340	-
Տոկոսային ծախսեր	737,627	-	776,062	-
Տրամադրված երաշխիքներ	1,013,133	-	266,111	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2012	2011
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	1,232,100	1,126,994
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	69,632	57,624
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	1,301,732	1,184,618

Խմբի հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2012թ-ից մինչև 2020թ. ընկած ժամանակահատվածում և դրանց միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7,1% (2011թ.՝ 7,1%): Վարկերը ապահովված են անշարժ, շարժական գույքով, դրամական հոսքերով, երաշխավորություններով: Այդ գրավների իրական արժեքը կազմում է 686,112 հազար դրամ (2011թ.՝ 617,558 հազար դրամ):

29 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՎՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	30,833,022	30,833,022	29,770,986	29,770,986
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	28,904,706	28,904,706	19,568,764	19,568,764
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	159,296,332	159,296,332	146,131,383	146,131,383
Այլ ակտիվներ	1,739,197	1,739,197	816,903	816,903
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	10,531,374	10,531,374	9,791,564	9,791,564
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	93,788,667	93,788,667	87,211,429	87,211,429
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	91,648,683	91,648,683	73,077,704	73,077,704
Այլ պարտավորություններ	750,228	750,228	879,733	879,733

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ ընթացիկ տոկոսադրույքները նոր գործիքների համար արտահայտում են նախկինում տրամադրված գործիքների տոկոսադրույքները:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված տոկոսադրույքներով տոկոսաբեր ավանդների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ ընթացիկ տոկոսադրույքները նոր գործիքների համար արտահայտում են նախկինում տրամադրված գործիքների տոկոսադրույքները:

29.1 Իրական արժեքի հիերարխիա

Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Չգնանշվող պարտատոմսեր և մուրհակներ	-	8,350,924	-	8,350,924
Չգնանշվող բաժնեմասային ներդրումներ	-	401,623	-	401,623
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	557,882	-	557,882
ԸՆԴԱՄԵՆՆՆ	-	9,310,429	-	9,310,429
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	-	25,129	-	25,129
ԸՆԴԱՄԵՆՆ	-	25,129	-	25,129
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	9,285,300	-	9,285,300

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Զգնանշվող պարտատոմսեր և մուրհակներ	-	4,058,787	-	4,058,787
Զգնանշվող բաժնեմասային ներդրումներ	-	257,838	-	257,838
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	207,415	-	207,415
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ	-	4,524,040	-	4,524,040
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	-	160,316	-	160,316
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ	-	160,316	-	160,316
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵ	-	4,363,724	-	4,363,724

Զգնանշվող բաժնեմասային ներդրումները իրենից նեկայացնում են VISA ընկերության C դասի չզգնանշվող բաժնետոմսերը, որոնց իրական արժեքը հաշվարկվել է հիմք ընդունելով ընկերության գնանշվող բաժնետոմսերի իրական արժեքը:

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Զգնանշվող ՀՀ կազմակերպությունների բաժնեմասային ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը չզգնանշվող ՀՀ կազմակերպությունների բաժնեմասային արժեթղթերում չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 18-ը:

30 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 31.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա-հանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա-հանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	30,296,375	-	-	30,296,375	-	536,647	536,647	30,833,022
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22,447,664	65	6,075,601	28,523,330	-	381,376	381,376	28,904,706
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	557,882	557,882	-	-	-	557,882
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	6,142,245	7,030,029	50,783,716	63,955,990	91,465,983	3,874,359	95,340,342	159,296,332
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	803,304	1,821,716	4,414,836	7,039,856	1,311,068	465,441	1,776,509	8,816,365
Այլ ակտիվներ	1,160,811	405,492	172,894	1,739,197	-	-	-	1,739,197
	60,850,399	9,257,302	62,004,929	132,112,630	92,777,051	5,257,823	98,034,874	230,147,504

ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	4,390	-	2,676,770	2,681,160	7,850,214	-	7,850,214	10,531,374
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,174,890	3,723,751	25,253,611	30,152,252	63,636,415	-	63,636,415	93,788,667
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27,814,992	7,080,590	25,204,618	60,100,200	29,026,775	2,521,708	31,548,483	91,648,683
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	-	73	25,056	25,129	-	-	-	25,129
Այլ պարտավորություններ	750,228	-	-	750,228	-	-	-	750,228
	<u>29,744,500</u>	<u>10,804,414</u>	<u>53,160,055</u>	<u>93,708,969</u>	<u>100,513,404</u>	<u>2,521,708</u>	<u>103,035,112</u>	<u>196,744,081</u>
Զուտ դիրք	<u>31,105,899</u>	<u>(1,547,112)</u>	<u>8,844,874</u>	<u>38,403,661</u>	<u>(7,736,353)</u>	<u>2,736,115</u>	<u>(5,000,238)</u>	<u>33,403,423</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>31,105,899</u>	<u>29,558,787</u>	<u>38,403,661</u>		<u>30,667,308</u>	<u>33,403,423</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	29,244,505	-	-	29,244,505	-	526,481	526,481	29,770,986
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,570,932	1,928,752	5,840,824	19,340,508	-	228,256	228,256	19,568,764
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	207,415	-	207,415	207,415
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	2,859,917	6,273,962	43,059,740	52,193,619	85,005,614	8,932,150	93,937,764	146,131,383
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,096,513	892,294	2,069,980	4,058,787	-	321,656	321,656	4,380,443
Այլ ակտիվներ	816,903	-	-	816,903	-	-	-	816,903
	<u>45,588,770</u>	<u>9,095,008</u>	<u>50,970,544</u>	<u>105,654,322</u>	<u>85,213,029</u>	<u>10,008,543</u>	<u>95,221,572</u>	<u>200,875,894</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	240,900	2,405,188	-	2,646,088	7,145,476	-	7,145,476	9,791,564
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,201,096	829,970	20,458,887	23,489,953	62,439,294	1,282,182	63,721,476	87,211,429
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	25,202,153	8,304,228	19,274,878	52,781,259	19,651,831	644,614	20,296,445	73,077,704
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	115,475	-	-	115,475	44,841	-	44,841	160,316
Այլ պարտավորություններ	879,733	-	-	879,733	-	-	-	879,733
	<u>28,639,357</u>	<u>11,539,386</u>	<u>39,733,765</u>	<u>79,912,508</u>	<u>89,281,442</u>	<u>1,926,796</u>	<u>91,208,238</u>	<u>171,120,746</u>
Զուտ դիրք	<u>16,949,413</u>	<u>(2,444,378)</u>	<u>11,236,779</u>	<u>25,741,814</u>	<u>(4,068,413)</u>	<u>8,081,747</u>	<u>4,013,334</u>	<u>29,755,148</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>16,949,413</u>	<u>14,505,035</u>	<u>25,741,814</u>		<u>21,673,401</u>	<u>29,755,148</u>		

31 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Խումբն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Խմբի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Խմբի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության, շուկայական և գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Խմբի կառուցվածքային տարբեր մակարդակներում:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Բանկի տնօրինություն

Բանկի տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողով

Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը պատասխանատվություն է կրում իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի կառավարման, բանկի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար, իր լիազորությունների շրջանակներում որոշումներ է կայացնում վերոհիշյալ ռիսկերի գծով:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեները իրենց իրավասությունների շրջանակներում որոշումներ են ընդունում պարտքային ռիսկի ընդունման վերաբերյալ, պատասխանատվություն են կրում պարտքային ռիսկի զսպմանն ուղղված սահմանաչափերի պահպանման համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է բանկային ռիսկերի բացահայտման, գնահատման, վերլուծության, մոնիթորինգի և հսկողության համար: Այն պատասխանատու է նաև ռիսկերի գնահատման համապատասխան հաշվետվությունների բազայի ստեղծման համար:

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Խմբի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված

ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են էկոնոմետրիկական մոդելների, VAR, GAP մեթոդաբանությունների, ինչպես նաև այլ վիչակագրական մեթոդների հիման վրա, որոնք արտացոլում են ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անկանխատեսելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը: Սթրես թեստերն իրականացվում են՝ հիմնվելով ինչպես պատմական վիճակագրական շարքերի վրա՝ հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները, այնպես էլ որոշ հիփոթեզային սցենարների վրա: Սթրես թեստերի արդյունքում Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն սցենարները», որոնք կարող են տեղի ունենալ քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով յուրաքանչյուր եռամսյակ ներկայացվում է Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենին և Ռիսկերի կառավարման հետ կապված հարցերի կոմիտեին: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ պարտքային ռիսկի հնարավոր կանխատեսումների, սահմանային կենտրոնացումների, արտարժույթային ռիսկի առավելագույն հնարավոր կորուստների (VaR), տոկոսադրույքի ռիսկի, իրացվելիության ցուցանիշների և ռիսկի աստիճանի փոփոխության վերաբերյալ: Նշված հաշվետվությունները հիմք են հանդիսանում ռիսկերի կառավարման վերաբերյալ համապատասխան որոշումների կայացման համար: Ռիսկերի կառավարման և մոնիթորինգի վերաբերյալ տեղեկատվությունն առնվազն տարին մեկ անգամ ներկայացվում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկի նվազեցում

Խումբը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ դիրքերի կառավարման համար, որոնք առաջանում են տոկոսադրույքների, տարադրամների, արժեթղթերի արժեքի փոփոխության հետևանքով:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

31.1 Պարտքային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Խմբին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Խմբի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Վարկային տնօրինության կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի և Ռիսկերի կառավարման հետ կապված հարցերի կոմիտեին:

Պարտքային ռիսկի կառավարման հիմնական ուղղություններն են.

- վարկային պորտֆելի վերլուծություն ըստ վարկատեսակների, ըստ հաճախորդների խմբերի և ըստ ոլորտների,
- վարկերի՝ պրոբլեմային դառնալու հավանականության գնահատում,
- վարկային պորտֆելի վերլուծություն ըստ գրավադրված միջոցների,
- վարկային պորտֆելի կենտրոնացման մակարդակի գնահատում ըստ 20 խոշորագույն վարկերի և վարկառուների,
- վարկային պորտֆելի սահմանային կենտրոնացումների բացահայտում և կառավարում ըստ մասնաճյուղերի. բարձր կենտրոնացումների պատճառների բացահայտում և համապատասխան միջոցառումների ձեռնարկում,
- վարկային պորտֆելի կենտրոնացումների գնահատում և վերահսկողություն ըստ ոլորտների
- նոր տրամադրված վարկերի որակի վերլուծություն,
- վարկային պորտֆելի վերլուծություն ըստ ժամկետայնության,
- խնդրահարույց վարկերի հետվերադարձի արդյունավետության գնահատում ըստ մասնաճյուղերի, ըստ վարկատեսակների և ըստ ոլորտների,
- ստրես տեստերի իրականացում և Բանկի գործունեության վրա ստրեսային իրավիճակների ազդեցության գնահատում:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

31.1.2 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեզմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	30,833,022	-	-	30,833,022
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,744,425	14,476,277	2,684,004	28,904,706
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	557,882	-	-	557,882
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	159,291,630	1,077	3,625	159,296,332
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	8,414,742	401,623	-	8,816,365
Այլ ակտիվներ	561,706	-	1,177,491	1,739,197
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	211,403,407	14,878,977	3,865,120	230,147,504
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	189,541,489	10,214,318	1,120,087	200,875,894

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Տնտեսության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Գյուղատնտեսություն	Հիփոթեք	Տրանսպորտ և կապ	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	30,833,022	-	-	-	-	-	-	-	-	30,833,022
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	28,904,706	-	-	-	-	-	-	-	-	28,904,706
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	557,882	-	-	-	-	-	-	-	-	557,882
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	32,549,374	5,977,336	27,901,398	35,874,111	40,491,773	5,021,424	4,759,464	6,721,452	159,296,332
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	8,816,365	-	-	-	-	-	-	-	-	8,816,365
Այլ ակտիվներ	610,375	395,000	55,885	144,325	-	-	-	399,130	134,482	1,739,197
2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	69,722,350	32,944,374	6,033,221	28,045,723	35,874,111	40,491,773	5,021,424	5,158,594	6,855,934	230,147,504
2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,243,575	28,871,644	5,133,584	26,926,003	31,743,398	35,167,875	5,731,855	5,078,598	7,979,362	200,875,894

31.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Խումբը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Խումբը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Խումբը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ

տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զգալի վերաբերյալ: Վարկերի և փոխառությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը,
- Ոսկյա իրեր:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը, ինչպես նաև ֆիզիկական անձանց տրամադրվող վարկային գծերը ապահովված են գրավներով: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Խումբը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխառությունների արժեգրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխառություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հագար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	89,851,541	90,834,842
Շարժական գույք	5,490,132	7,456,823
Կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց երաշխիքներ	49,484,972	39,178,912
Շրջանառության մեջ գտվող ապրանքներ	1,170,528	906,167
Դրամական միջոցներ	476,887	406,230
Թանկարժեք զարդեր, ոսկու ջարդոն	7,549,587	5,392,021
Այլ	7,914,505	3,793,334

Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ (համախառն) **161,938,152** 147,968,329

Ֆինանսական վարձակալության գծով կանխավճարները ապահովված են կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց երաշխիքներով:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Խմբի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ Խմբից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Խումբը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Խումբը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ

երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

31.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Խումբը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Խումբը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ

	2012	2011
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Արդյունաբերություն	1.6%	0.2%
Գյուղատնտեսություն	0.2%	0.5%
Շինարարություն	0.1%	0.4%
Առևտուր	0.2%	0.5%
Տրանսպորտ	0.3%	-
Ծառայություններ	1.2%	0.9%
Հիփոթեքային	1.5%	1.4%
Սպառողական	0.2%	0.5%

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Սինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Սասնավոր ձեռնարկություններ	188,913	-	19,625	765,412	973,950
Ֆիզիկական անձիք	115,748	196,055	105,135	209,414	626,352
Անհատ ձեռնարկատերեր	6,448	1,065	-	149,503	157,016
Ընդամենը	311,109	197,120	124,760	1,124,329	1,757,318

Հազար ՀՀ դրամ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Սինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ					
Սասնավոր ձեռնարկություններ	72,639	113,569	3,799	71,271	261,278
Ֆիզիկական անձիք	99,933	244,189	147,711	138,277	630,110
Անհատ ձեռնարկատերեր	20,940	42,516	26,161	41,196	130,813
Ընդամենը	193,512	400,274	177,671	250,744	1,022,201

Անհատապես արժեզրկվող վարկեր և փոխատվություններ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մինչև գրավներից առաջացող դրամական հոսքերը հաշվի առնելը հաճախորդներին տրամադրված անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխատվությունները կազմում են 4,628,107 հազար դրամ (2011թ.՝ 988,871 հազար դրամ) (Ծան. 17):

31.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Խումբը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Խումբը չունի շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացումներ:

31.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Խմբի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա:

Բանկում տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ռ-իսկերի կառավարման բաժնի և Ակտիվների ու պասիվների կառավարման և դիվիզի վարչության կողմից:

Տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման հիմնական ուղղություններն են.

- տոկոսադրույքի ճեղքվածք / ընդամենը ակտիվներ գործակցի վերլուծություն,
- դյուրացիայի մեթոդով տոկոսադրույքի GAP-ի գնահատում,
- զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույքների տատանման ազդեցության գնահատում,
- ստրես տեստերի իրականացում և զուտ տոկոսային եկամտի վրա ստրեսային իրավիճակների ազդեցության գնահատում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատում մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատում տոկոսադրույքով ակտիվները 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալ ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
 Կապիտալի զգայունություն

Արժույթ	Փոփո- խություններ հիմնական տոկոսա- դրույքներում	Զուտ տոկոսա- յին եկամտի զգայու- նություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	1	(5,902)	(12,449)	(13,487)	(27,131)	-	(53,067)
ԱՄՆ դոլար	1	(94,271)	-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(1)	5,902	12,532	13,658	28,005	-	54,195
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	62,963	-	-	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

**2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
 Կապիտալի զգայունություն**

Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	1	(23,339)	(6,995)	(3,320)	-	-	(10,315)
ԱՄՆ դոլար	1	(101,154)	-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(1)	23,339	7,038	3,368	-	-	10,406
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	59,871	-	-	-	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով:

Բանկում արտարժույթային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Ակտիվների ու պասիվների կառավարման և դիվիզի վարչության կողմից:

Արտարժույթային ռիսկի կառավարման հիմնական ուղղություններն են.

- հնարավոր կորուստների գնահատում VAR մեթոդի կիրառմամբ
- վերագնահատումից կորուստների գծով ներքին նպատակային մակարդակների հսկողություն,
- արտարժույթային ռիսկի գծով նորմատիվների վերլուծություն,
- ստրես տեստերի կառուցում և Բանկի վրա ազդեցության գնահատում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԽՎԲԻ ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	Արժույթ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
		Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
	ԱՄՆ դոլար	10	249,845	10	(83,919)
	Եվրո	10	(6,841)	10	(3,397)
	Ռուբլի	10	29,093	10	13,640
	ԱՄՆ դոլար	(10)	(249,845)	(10)	83,919
	Եվրո	(10)	6,841	(10)	3,397
	Ռուբլի	(10)	(29,093)	(10)	(13,640)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	23,371,184	7,103,754	358,084	30,833,022
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,009,574	23,151,733	1,743,399	28,904,706
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	557,882	-	-	557,882
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	75,372,091	83,924,241	-	159,296,332
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	8,414,742	401,623	-	8,816,365
Այլ ակտիվներ	501,363	1,237,834	-	1,739,197
	112,226,836	115,819,185	2,101,483	230,147,504
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	10,531,374	-	-	10,531,374
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	20,309,566	73,479,101	-	93,788,667
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	42,332,493	48,776,544	539,646	91,648,683
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	25,129	-	25,129
Այլ պարտավորություններ	332,835	417,393	-	750,228
	73,506,268	122,698,167	539,646	196,744,081
Զուտ դիրք 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,720,568	(6,878,982)	1,561,837	33,403,423
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2012թ. դեկտեմբերի 31-ին	5,491,690	7,486,312	-	12,978,002
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	92,673,781	107,571,665	630,448	200,875,894
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	54,434,656	116,292,111	393,979	171,120,746
Զուտ դիրք 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,239,125	(8,720,446)	236,469	29,755,148
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2011 թ. դեկտեմբերի 31-ին	4,967,118	8,561,637	31,148	13,559,903

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

31.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Խմբի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում:

Բանկում իրացվելիության ռիսկի կառավարումը իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Ակտիվների ու պասիվների կառավարման և դիլինգի վարչության կողմից:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հիմնական ուղղություններն են.

- Ավանդների և պարտավորությունների նպատակային կառուցվածքի պահպանման վերահսկողություն:
- Թրթակցային հաշիվների մոնիտորինգ, սահմանված սահմանաչափերի խախտման դեպքերում խախտման պատճառների ուսումնասիրություն և համապատասխան միջոցառումների ձեռնարկում:
- Իրացվելիության ճեղքվածքի վերլուծություն:
- Իրացվելիության ռիսկի ստրես տեստերի իրականացում և Բանկի գործունեության վրա ստրեսային իրավիճակների ազդեցության գնահատում:

Խումբը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Խումբը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 14-ը):

Խումբը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.	Սուդիտ չարված	
	2012, %	2011, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	22.8	20.8
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	249.8	207.9

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 30-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Խումբի կողմից հաշվարկվում է հաճախորդներից ներգրավված ցպահանջ միջոցների զգալի մասի հետ պահանջելու հավանականությունը և այդ դեպքերի համար մշակվում են համապատասխան միջոցառումների ծրագրեր:

Հազար ՀՀ դրամ

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	4,390	-	2,887,463	9,841,652	-	12,733,505
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,174,890	3,801,735	27,472,731	80,702,225	-	113,151,581
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	28,403,661	7,325,642	27,236,439	31,640,851	5,075,965	99,682,558
Այլ պարտավորություններ	750,228	-	-	-	-	750,228
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	30,333,169	11,127,377	57,596,633	122,184,728	5,075,965	226,317,872
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Ներհոսք	32,026	3,103	9,237,763	59,610	-	9,332,502
Արտահոսք	54,623	9,578	7,786,238	109,235	-	7,959,674
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	94,166	115,722	1,700,439	11,067,675	-	12,978,002

Հազար ՀՀ դրամ

2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
		1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	244,958	2,876,141	-	8,334,938	-	11,456,037
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,391,184	3,278,956	20,685,930	67,829,039	1,367,872	95,552,981
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27,975,304	10,069,864	27,622,140	26,265,985	3,487,769	95,421,062
Այլ պարտավորություններ	879,733	-	-	-	-	879,733
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	31,491,179	16,224,961	48,308,070	102,429,962	4,855,641	203,309,813
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Ներհոսք	1,514,110	5,676	138,013	7,768,390	-	9,426,189
Արտահոսք	1,669,665	9,464	224,137	7,713,646	-	9,616,912
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	68,633	478,972	2,474,693	319,052	10,218,553	13,559,903

31.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկը զսպելու նպատակով Բանկում իրականացվում են այնպիսի միջոցառումներ, ինչպիսիք են կարևորագույն գործընթացներում «երկրորդ աչքի» սկզբունքի կիրառումը, Բանկում շրջանառվող տեղեկատվության դասակարգումը և կառավարումը, ծրագրային հասանելիությունների սահմանափակումը, վարկերի տրամադրման որոշման կայացման սահմանաչափերի բազմաստիճանանոց համակարգը, հաճախորդների դրամարկղային սպասարկման բնագավառում գումարային սահմանաչափերը, կիրառվող փաստաթղթերի տիպային տարբերակները, գործարար գործընթացների անընդհատությունը, նոր պրոդուկտների ներդրման ժամանակ հնարավոր ռիսկերի գնահատումը, Բանկի աշխատակիցների վերապատրաստումն ու ուսուցումը և այլն:

Բանկի հետ առնչվող ռիսկերի նկատմամբ արդյունավետ հսկողության իրականացման, ինչպես նաև օրենսդրական պահանջների և ներքին իրավական ակտերի հետ Բանկի գործունեության համապատասխանության ապահովման նպատակով Բանկում ներդրվել և գործում է Ներքին հսկողության եռաստիճան համակարգ, որի շրջանակներում Բանկի ստորաբաժանումներում իրականացվում են մշտական հսկողության ստուգումներ, և արդյունքները պարբերաբար ներկայացվում են Ռիսկերի կառավարման բաժնի: Ստուգումների արդյունքների հիման վրա Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից

կազմակերպվում են բազմաթիվ քննարկումներ և ուսուցում համապատասխան ստորաբաժանումների հետ, իրականացվում պարզաբանումներ և ձեռնարկվում ուղղիչ միջոցառումներ:

32 Կապիտալի համարժեքություն

Խումբը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Խմբի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Խմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Խմբի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Խումբը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2012 և 2011թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	41,549,910	37,141,551
Լրացուցիչ կապիտալ	3,289,287	1,637,750
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	44,839,197	38,779,301
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	247,867,313	225,077,424
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	18,09%	17.23%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Խումբը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 ՀՀ դրամ գումարով:

Grant Thornton

www.gta.am